

การเรียนรู้หลังการทำงาน (After Action Review : AAR)

การจัดกิจกรรมส่งเสริมความมีจิตสาธารณะ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม
และด้านภัยพิบัติ สพป.สิงห์บุรี ปีการศึกษา ๒๕๕๔

วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เวลา ๐๙.๐๐ น เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมชั้น ๓ สพป.สิงห์บุรี

*****

ความเป็นมา

การปฏิรูปการศึกษาในช่วงที่ผ่านมา ได้ประสบผลสำเร็จด้านการปรับโครงสร้างหน่วยงานให้มีเอกภาพยิ่งขึ้น และการจัดบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง มีระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน แต่การพัฒนาในมิติของคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน นับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่ต้องดำเนินการเร่งด่วน โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ความสามารถในการอ่าน เขียนคิดคำนวณ และทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งยังมีโรงเรียนจำนวนมากไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน ผลผลิตทางการศึกษามีคุณภาพต่ำ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์เฉลี่ย ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ และขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดประเด็นสำคัญของระบบการศึกษาและเรียนรู้ที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน คือ พัฒนาผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนได้รับการศึกษาเต็มตามศักยภาพ ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิตและการใช้เทคโนโลยี ส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน เป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะ และรับผิดชอบต่อสังคม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี เป็นหน่วยงานที่ต้องดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติ จึงกำหนดพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านจิตสาธารณะ ผ่านการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมต่างๆในปีการศึกษา ๒๕๕๔ ดังนี้

- ๑.โครงการพัฒนาคุณธรรมและสร้างจิตสำนึกความเป็นไทยเพื่อพัฒนาเด็กไทยอย่างยั่งยืน
- ๒.โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
- ๓.โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
- ๔.โครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
- ๖.โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้กระบวนการลูกเสือ
- ๗.โครงการส่งเสริมนักเรียนผลิตผลผลิตภัณฑ์ที่สร้างรายได้ระหว่างเรียน
- ๘.โครงการลูกเสือร่วมใจสู่ภัยน้ำท่วม
- ๙.การจัดทำคู่มือการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมทักษะการดำรงชีวิตในภาวะที่เกิดอุทกภัย

การจัดกิจกรรมส่งเสริมความมีจิตสาธารณะ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านภัยพิบัติ ของโรงเรียนที่ดำเนินงานประสบความสำเร็จ มีดังนี้

- กิจกรรมการเข้าค่ายธรรมะ
- โครงการส่งเสริมคุณธรรม-จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
- กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี
- กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย
- กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ
- กิจกรรมจิตอาสาเสิร์ฟน้ำงานศพ
- กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย
- กิจกรรมดนตรีไทยใจอาสา
- โครงการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
- กิจกรรมทำบุญเฉลิมพระเกียรติ จิตผ่องใส ใจ บริสุทธิ์ ลดโลกร้อนด้วยปิ่นโตข้าว
- กิจกรรมรักษ์สิ่งแวดล้อมพร้อมจิตอาสา
- กิจกรรมขยะรีไซเคิล เพลิดเพลินงานประดิษฐ์
- กิจกรรมกระดาษหน้าสอง ลดโลกร้อน

ฯลฯ

ทั้งนี้ เมื่อโรงเรียนในสังกัดดำเนินการโครงการและกิจกรรมต่างๆ ปีการศึกษา ๒๕๕๔ (ปีงบประมาณ ๒๕๕๔และปีงบประมาณ ๒๕๕๕) เสร็จสิ้นแล้ว สพป.จึงได้จัดทำ AAR ผู้บริหาร ครู และนักเรียนโรงเรียนในสังกัด พร้อมสังเคราะห์ข้อมูลกระบวนการการจัดกิจกรรมส่งเสริมความมีจิตสาธารณะ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านภัยพิบัติ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และเผยแพร่สู่สาธารณะ

ผลการสังเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้หลังการทำงาน(After Action Review : AAR)จัดกิจกรรมส่งเสริมความมีจิตสาธารณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านภัยพิบัติ

การสังเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมความมีจิตสาธารณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านภัยพิบัติ ดำเนินการโดยการแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมปฏิบัติการกลุ่มละ ๗-๑๐ คน จำนวน ๖ กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน แล้วให้แต่ละคนเล่ากิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนที่ร่วมกลุ่ม การเล่ากิจกรรมจะเริ่มต้นจากผู้อาวุโสหน่อย หมุนเวียนจนครบทุกคนในกลุ่มและบันทึกผลตามประเด็น AAR สรุปได้ดังนี้

๑.สิ่งที่ผู้บริหาร/ครู/นักเรียน/ชุมชน คาดว่าจะได้รับจากกิจกรรมนี้

๑.นักเรียนมีความสามัคคี มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อ มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีจิตสำนึก ในการรักความสะอาด ไม่เห็นแก่ตัว มีคุณธรรม จริยธรรม

๒.โรงเรียน บ้าน วัด ชุมชน เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด น่าอยู่

๓.โรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

๔.ความร่วมมือของนักเรียนที่มีส่วนร่วมและช่วยเหลือกิจกรรมทางสังคมด้วยความสมัครใจ เช่นการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ ทำความสะอาดวัด ชุมชน และที่สาธารณะ ปลุกต้นไม้ ปลูกกุหลาบ ฯลฯ

๕.นักเรียนจิตอาสาทำงานรับใช้สังคม เช่น การไปบริการช่วยเหลือผู้ป่วยที่โรงพยาบาล ฯลฯ

๕.นักเรียนมีส่วนร่วมการทำจิตอาสา พัฒนาสังคม ชุมชนของตน

๖.นักเรียนมีความตระหนักที่จะให้ความร่วมมือในการรักษาสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น

๗.นักเรียนมีจิตสำนึกรักท้องถิ่น และชุมชนของตน

๘.นักเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม

๙.โรงเรียนสามารถเป็นที่พึ่งและแก้ปัญหาที่มีอยู่ในสังคมให้ลดลงหรือหมดลงไปได้ด้วยพลังสมอง สติปัญญาความรู้ ความสามารถของผู้บริหารและคณะครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาที่จะช่วยสร้างสรรค์สังคมให้น่าอยู่

๙.นักเรียนมีจิตสำนึก เห็นคุณค่า และให้ความสำคัญในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

๑๐.สภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น

๑๑.นักเรียนมีจิตสำนึกในการใช้พลังงานอย่างประหยัด และคุ้มค่าให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๒. สิ่งที่ผู้บริหาร/ครู/นักเรียน/ชุมชน ได้รับจากกิจกรรมนี้

๑. นักเรียนมีความรักและสามัคคีกับ มีระเบียบวินัย ไม่เห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และมีความรักท้องถิ่นของตนเอง

๒. โรงเรียนได้รับการยกย่อง ชมเชย จากชุมชน

๓. นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ในการทำประโยชน์แก่สังคม/ชุมชน

๔. โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนด้วยความเต็มใจ ในการทำกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน

๕. สร้างชื่อเสียงให้กับชุมชน

๖. ครู และนักเรียน มีความเข้าใจกัน ร่วมมือดำเนินกิจกรรมต่างๆเป็นไปด้วยดี รู้จักหน้าที่ รู้จักรับผิดชอบ ในสิ่งที่ปฏิบัติ

๗. นักเรียนมีจิตเมตตาต่อบุคคลทั่วไป

๘. นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง

๙. นักเรียนมีความเข้าใจในกิจกรรมเกี่ยวกับ “จิตสาธารณะ”ตระหนักถึงความจำเป็นที่บุคคลต้องมีความรับผิดชอบต่อ กับสังคม ชุมชน โรงเรียน และที่อยู่อาศัย

๑๐. ความรู้ความเข้าใจ จากการศึกษารวบรวมความรู้เพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

๑๑. ได้ความสัมพันธ์อันดีงาม ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

๑๒. ความร่วมมือกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนให้ลดลงหรือหมดไป

๑๓. นักเรียนมีจิตสาธารณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น

๑๔. นักเรียนทุกคนมีจิตสาธารณะ ร่วมมือ ร่วมใจกันอนุรักษ์พลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณภาพ และคัดแยกขยะตามประเภทของวัสดุที่ใช้

๑๕. โรงเรียนมีความร่มรื่นสะอาด น่าเรียน น่าอยู่ ปราศจากขยะ และมีรายได้จากการคัดแยกขยะมาขาย ทำรายได้ให้นักเรียนได้นำไปใช้จ่ายในส่วนอื่นๆ

๑๖. นักเรียนให้ความร่วมมือในการใช้พลังงานอย่างประหยัด ใช้ของที่จำเป็น ไม่ฟุ่มเฟือย

๑๗. โรงเรียนมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม น่าอยู่ น่าเรียน

๑๘. สภาพชุมชนสะอาด ปราศจากมลพิษ และมีอากาศบริสุทธิ์

๑๙. น้ำในแหล่งต่างๆสะอาดมากขึ้น

๒๐. นักเรียน/ครู/บุคลากรในโรงเรียน/ชุมชน ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

๓. สิ่งที่ทำให้กิจกรรมนี้บรรลุผลเกินคาด(ได้ผลดีเกินคาด)เป็นเพราะเหตุใด

๑. การขยายผลการทำกิจกรรมจิตสาธารณะ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมจากนักเรียนผู้ครอบครัวยุชฌุมชน
๒. ได้รับความร่วมมือ สนับสนุน ของผู้ปกครอง / ชุมชน เช่น อาหาร อุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน
๓. ได้รับความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา
๔. นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมสาธารณะมากขึ้น ทำกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี
๕. ได้รับรางวัลในการทำกิจกรรมโดยไม่คาดหวัง
๖. ความเชื่อมั่นของผู้ปกครองในด้านงานวิชาการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน
๗. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนสูงขึ้น
๘. นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ และมีการติดตามและประเมินผล
๙. นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น และร่วมมือร่วมใจกันเกี่ยวกับการเสียสละเพื่อส่วนรวม เกิดความรัก และความสามัคคี
๑๐. ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อกิจกรรมจิตสาธารณะมากขึ้น
๑๑. ได้รับความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน
๑๒. มีโครงการคุณธรรมรองรับการจัดกิจกรรม นำพาให้ประสบความสำเร็จ
๑๓. นักเรียนรู้ถึงประโยชน์และโทษของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
๑๔. นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียน และชุมชน รู้ถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อม และเกิดความตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม
๑๕. นักเรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เกิดความสามัคคี ร่วมมือ ร่วมใจ และเสียสละเพื่อส่วนรวม
๑๖. การทำงานเป็นทีมของนักเรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน
๑๗. นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและมีเจตคติที่ดีต่อการทำกิจกรรมจิตสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อม

๔. สิ่งที่ทำให้กิจกรรมนี้บรรลุผลน้อยหรือไม่ได้ผลเลย เป็นเพราะเหตุใด และเคยใช้วิธีใด แก้ปัญหาแล้ว

๑. นำนักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมจิตสาธารณะบ่อยๆ เพื่อย้ำคิดย้ำทำให้เด็กได้เกิดทักษะ จินตเป็นนิสัย

๒. นักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดจิตสำนึกและไม่เห็นความสำคัญต่อการมีจิตสาธารณะต่อสังคม ส่วนรวมที่มีผลกระทบกับสังคม จึงต้องอบรมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียน และนำนักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกับชุมชนทุกครั้งที่มีโอกาสเพื่อที่นักเรียนจะได้เห็นคุณค่า ของการมีจิตสาธารณะ และให้ เปรียบเทียบให้นักเรียนได้ทราบถึงสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างสถานที่ที่นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมกับบริเวณ ที่นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบว่าสิ่งไหนดีกว่ากัน

๓. ขาดความร่วมมือ ขาดการวางแผนในการจัดกิจกรรมของทุกฝ่าย ชุมชนไม่เห็นความสำคัญ และไม่สนับสนุน แก้ไขโดยประชุมชี้แจงและประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อให้เกิดความร่วมมือ และวางแผนการทำงานร่วมกัน

๔. กิจกรรมที่โรงเรียนกำหนดเกิดการซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น แก้ไขปัญหาโดยจัดกิจกรรม แบบบูรณาการร่วมกัน

๕. การจัดกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง เพราะภาระครูที่ไปอบรม กิจกรรมด้านจิตสาธารณะที่กำหนดไว้ในตารางไม่สามารถทำได้ตามที่กำหนด แก้ไขปัญหา โดยการจัดหาเวลาในการทำกิจกรรมทดแทน

๙. การให้ความช่วยเหลือและการสนับสนุนในการปฏิบัติกิจกรรมของผู้บริหารน้อยเกินไป แก้ไขปัญหา โดยใช้การชี้แจงให้เห็นถึงผลกระทบที่จะได้รับ

๑๐. เวลาในการทำกิจกรรมจิตสาธารณะในชั่วโมง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน น้อยเกินไป จึงแก้ปัญหาโดยใช้เวลาในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์เพิ่ม

๑๑. บุคลากรในชุมชนมีอาชีพทางการเกษตรและรับจ้างเป็นส่วนมากที่สุด จึงไม่มีเวลาในการให้ ความสำคัญกับการพัฒนาสังคมของตนเองให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

๕. หากจะมีการทำงานเช่นนี้อีก มีคำแนะนำให้ปรับปรุงตรงไหนบ้าง อย่างไร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

๑. ให้นักเรียนลงปฏิบัติจริงและผลที่นักเรียนได้รับ คือ การเสริมแรงเชิงใจ ให้กำลังใจ และการชมเชย มอบรางวัล มอบเกียรติบัตร

๒. สร้างความเข้าใจกับบุคลากรในโรงเรียนให้มีความตระหนักและมีความคิดเห็นเป็นไปในทางเดียวกัน และช่วยเหลือสนับสนุนกัน

๓. หางบประมาณให้เพียงพอ

๔. วางแผนการทำงานให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน

๕. จัดกิจกรรมทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

๖. ครูต้องมีความเสียสละด้านเวลา ปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่าง และเป็นผู้นำนักเรียน

๗. ต้องให้ทุกคนตระหนัก เห็นคุณค่า และประโยชน์ที่ได้รับในการจัดกิจกรรมครั้งนี้

๘. ควรมีการประชุมปรึกษาหารือถึงหัวข้อปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อรวบรวมปัญหาและนำมาจัดอันดับปัญหาที่มีความรุนแรงที่สุดถึงน้อยที่สุด

๙. นำปัญหาที่รุนแรงที่สุดมาช่วยกันหาวิธีแก้ไข

๑๐. ชี้แจงให้บุคลากรในชุมชนทราบแนวทางการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ส่งเสริมสนับสนุนการทำให้กิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ

๑๑. หาวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถและเชี่ยวชาญ มาให้ความรู้แก่นักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชนในด้านสิ่งแวดล้อมและการเกิดภาวะโลกร้อน เพื่อให้เกิดการบริหารการจัดการที่ดี เพื่อให้เกิดจิตสำนึกและร่วมมือกันรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพสิ่งแวดล้อม

๑๒. สร้างความตระหนัก และสร้างจิตสำนึกให้แก่นักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชน เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และลดภาวะโลกร้อน

๑๓. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมความมีจิตสาธารณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านภัยพิบัติ ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบ

๑๔. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญการทำให้กิจกรรม และทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงจนเกิดเป็นนิสัยและสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้

๑๕. ควรประสานงานกับหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

๑๖. ควรรณรงค์ให้ร่วมกันปลูกต้นไม้เพื่อลดมลพิษและลดภาวะโลกร้อน

๑๗. หน่วยงานต้นสังกัด ควรจัดหางบประมาณมาสนับสนุนการดำเนินงาน